

Aalto-yliopiston lukuvuoden avajaiset 2.9.2014
Julkaisuvapaa kello 13.15

Perheyritysten liiton toimitusjohtaja Matti Vanhasen puhe

Arvoisa juhlayleisö

Aalto-yliopiston perustaminen rinnan suuren yliopistouudistuksen oli tietoinen ja harkittu ratkaisu. Sillä oli omat päämääränsä. Päättäjien tahto oli, että yliopistolla on maamme oloissa poikkeuksellisen hyvät edellytykset luoda vahvuusaloillaan sellaisia tuloksia, joista koko yhteiskunta – erityisesti kansainvälistyvä yrityselämämme hyötyy.

Keinoina tähän oli sekä kolmen yliopiston yhdistäminen, uusi päätöksentekorakenne ja ulkopuolisten tulo hallitukseen, yliopiston taseen vahva pääomitus ja alkuvaiheessa selkeät vuosittaiset lisäresurssit, joiden avulla uudelle yliopistolle on luotavissa vahva alku. Maallikkona olen pyrkinyt seuraamaan yliopiston alkuaskeleita ja minusta suunta on ollut hyvä.

Nyt huomaan, että yhtä näistä kulmakivistä rapautetaan ja siksi sallittakoon, että yhtenä perustamisvaiheen päättäjänä muistelen, mikä oli näiden rahojen tarkoitus.

Hallitukseni päätös oli, että lisäpanostus vuosittaisiin määrärahoihin avautuu myös muiden yliopistojen kilpailtavaksi. Tässä kilpailussa Aalto olisi mukana. Nyt olen ymmärtänyt lehtitietojen mukaan, että määrärahaa käytetäänkin tosiasiallisesti muiden yliopistojen budjettileikkausten kompensointiin. Jos näin on, ollaan lyhyessä ajassa unohtamassa perusajatus lisäpanostuksesta.

Jos yhteiskunnassa on vahva usko siihen, että osaamiseen panostamalla tällainen korkean kustannustason maa voi pärjätä kiristyvässä kansainvälisessä kilpailussa – pitää tämän opin kanssa olla johdonmukainen ja tosissaan. Yrityksissä joudutaan aina mielti-

mään yrityksen vahvuusaloja ja sitten panostetaan niihin. Aivan sama koskee kansakuntaa. Meille Snellmanin ajoista alkaen vahva sivistys on ollut kansallisen kehityksen kulmakivi.

Päätös aikanaan oli tietoinen. Lisärahat, joita hallitukseni osoitti sekä pääomittamiseen että toimintamäärärahoihin, eivät olleet automaattisia yliopistokentälle tulevia lisärahoja. Yliopistokenttä saattoi saada ne vain siksi, että yliopistouudistus tehtiin ja merkittävä osa lisäpanostuksesta annettiin, koska luotettiin Aalto-yliopiston muodossa luotavaan konseptiin. Se raha ei ollut pois muilta yliopistoilta vaan se oli ekstraa tälle konseptille, joka onnistuessaan hyödyntää koko maamme ja koko kansantalouttamme. Ja muiden yliopistojen kannattaa muistaa se, että kaikkien saama pääomitustuki syntyi kaikkia koskemaan vain ja ainoastaan Aalto-yliopiston myötä. Sekin oli ekstraa.

Tällaisia valintoja politiikan on uskallettava tehdä pärjätäksemme.

Kaikilla yliopistoillamme on omat roolinsa. Kaikilla pitää olla omilla vahvuusalueillaan mahdollisuus myös huippututkimukseen ja kilpailun kautta onnistumisesta pitää valtiollan myös palkita.

Hyvä juhlayleisö

Vallitseva ajattelu on sellaista, että yliopiston on luotava pohjaa yhä kehittyvälle teknologialle, paremmalle liiketoimintaosaamiselle ja johtamiselle, kansainvälistymiselle, kaupallistamiselle ja brändien rakentamiselle. Tämänhän pitäisi olla selvä menestyksen resepti mille hyvänsä yritykselle.

Pahoin pelkään, että tämä menestysresepti ei Suomelle riitä. Tämän rinnalla tarvitaan määrätietoisia omistajia ja yrittäjiä, joilla on sekä halu että myös mahdollisuus taloudelliseen riskinottoon, tarvitaan riittävän ketterät pääomamarkkinat, jotka luovat edellytykset menestyvien yritysten pitämiseen ja jatkokehittämiseen myös täällä Suomessa ja tarvitaan työmarkkinoiden käytäntöjen päivitys 2000-luvun yhteisvaluutan ja globaalin kilpailun olosuhteisiin.

Työpaikoilla – yritystasolla – tarvitaan hyvää johtamista, kykyä työn kaikilla tasoilla soveltaa ympäri maailmaa tehtyjä keksintöjä ja sellaista joustavuutta organisoida työt oikeilla kustannuksilla siten, että suomalaiset voittavat tarjouskilpailut ja työt saadaan tänne.

Varsinkin tämä työmarkkinoiden paikallinen joustavuus on meillä tabu, josta on vaikea keskustella. Eihän asialla kenellekään mitään pahaa haluta vaan sitä, että suomalaiselle työlle saataisiin lisää kysyntää.

Suomi ei ole erillinen saareke maailmassa vaan kiinteä osa maailmantaloutta, jossa menestyäkseen on otettava huomioon, mitä muualla tapahtuu. Menestyäksemme on pidettävä huolta sekä osaamisestamme että kyvystämme toimia alati muuttuvassa kilpailutilanteessa. Monet työelämämme pelisääntöjä koskevat normit ja käytännöt ovat syntyneet kymmeniä vuosia sitten nykyistä staattisemmassa ja suojatummassa suurteollisuuden toimintaympäristössä. Pitäisin hyvänä, että yliopistolaitos osallistui myös tutkimuksin tästä asetelmasta käytävään keskusteluun.

Kaiken sanotun jälkeen haluan kuitenkin muistuttaa, että tärkein menestyksen osatekijä on kuitenkin lopulta intohimo ja innostus omaa asiaansa kohtaan. Innostus ei ole synonyymi kuitenkaan sokeudelle. Toivon, että Aallosta kasvaa nuorisoa, joka uskoo asiaansa, mutta osaa myös luopua siitä jos osoittautuu, että idea ei elä – ja suuntaa katseensa kokemuksesta oppineena eteenpäin. Tämä innostus heijastuu jo Aalto-yliopistolta yhteiskuntaamme ja yrittäjyyteen. Tältäkin osin Aalto on täyttämässä sille asetettuja odotuksia.